

Nr 315

Av herrar **Johansson** i Trollhättan och **Engkvist**, om en *allsidig utredning rörande nykterhetspolitiken*.

(Lika lydande med motion nr 251 i Första kammaren)

För jämnt tio år sedan genomfördes en genomgripande nykterhetspolitisk reform i Sverige. Trots betydande förtjänster innebar den ingen definitiv lösning av alkoholproblemet. Liksom före 1954 års nykterhetsreform finns det ett allvarligt alkoholproblem. Ehuru ett betydande antal konsumenter sannolikt dricker mindre sprit än före reformen, har det likväl inte varit möjligt att förhindra att många människor blivit svårt alkoholskadade. Lika litet har det varit möjligt att förhindra den tidigare tendensen med stegrat alkoholmissbruk bland ungdomen.

I den nykterhetspolitiska diskussionen har framförts en rad uppslag som i och för sig ter sig intressanta men vilkas effektivitet och följder i olika hänseenden är mycket svåra att bedöma. Påstående står ofta mot påstående, och det krävs ingående undersökningar för att kunna bedöma de föreslagna åtgärdernas ändamålsenlighet. Man har exempelvis propagerat för ökad konsumtion av lättare alkoholdrycker för att därigenom minska konsumtionen av starkare alkoholdrycker, men man har även hävdat att härigenom breddas alkoholbruket och på sikt alkoholmissbruket. Man har föreslagit införande av försäljningsrestriktioner men även upphävande av befintliga restriktioner. I båda fallen har man motiverat åtgärderna med deras nykterhetspolitiska effekt. Man har pläderat för högre alkoholskatter men även bestritt den nykterhetspolitiska effekten av skattehöjningar när det gäller storkonsumenter av alkoholhaltiga drycker. Andra exempel kunde anföras på uppfattningar och uppslag som har framkommit i den nykterhetspolitiska debatten. Flera av dessa uppslag bör närmare utredas och prövas. Av särskild betydelse är en ingående prövning av skatteinstrumentet ur nykterhetspolitisk synvinkel.

Sedan de utredningar utförts som låg till grund för 1954 års nykterhetsreform har det svenska samhället undergått stora förändringar. En allt större del av befolkningen bor på tätorter, fritiden har ökat, och människornas köpkraft har stärkts. Nykterhetspolitiken får på ett helt annat sätt än tidigare föras med utgångspunkt från ett starkt urbaniserat välfärdssamhälle med en i förhållande till tidigare skeden starkt ökad köpkraft och fritid.

Denna utveckling behöver inte leda till att grundtanken i 1954 års system förkastas. Inget talar för att vi skall övergå till ett restriktionssystem av tidigare typ. Det väsentliga synes vara att de positiva förebyggande åtgärderna från statens och kommunernas sida förstärkes. För detta krävs en allsidig och förutsättningslös utredning av nykterhetspolitiken i dess helhet. Man bör pröva hur den skall kunna byggas ut och reformeras så att den bättre förmår begränsa alkoholmissbruket och därmed minska risken för alkoholskador i samhället.

Genom en sådan utredning finge man i större sammanhang och utifrån ett rikhaltigt material belyst en rad av de frågeställningar, till vilka man återkommit i de senaste årens nykterhetspolitiska debatt i vårt land.

Med hänvisning till ovanstående får vi hemställa,
att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om en
allsidig utredning av nykterhetspolitiken i dess helhet.

Stockholm den 25 januari 1965

Hilding Johansson

Gunnar Engkvist